

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Ordinului ministrului justiției cu privire la modificarea unor ordine ale ministrului justiției

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

- Art. 1 alin. (2) din **Legea nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova** („(2) Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului Național de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.”);

- Pct. 9 subpct. 11) din **Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției**, aprobat prin **Hotărârea Guvernului nr. 698/2017** („9. Conducerea Ministerului este exercitată de către ministru, care: (...) 11) emite ordine în mod unipersonal și în limitele competenței sale, asigurând controlul executării acestora;”).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Prin intermediul **Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova** s-a stabilit că aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care urmează a fi instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului Național de Probațiune.

Comisiile speciale menționate, în conformitate cu art. 1 alin. (2) a legii menționate, urmează a fi instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin tot prin ordin al ministrului justiției.

În vederea executării acestor prevederi legale, prin **Ordinul ministrului justiției nr. 44/2022** a fost aprobat **Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate**.

Subsecvent, prin **Ordinul ministrului justiției nr. 63/2022** s-a aprobat componența comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate constituite în cadrul instituțiilor penitenciare, iar prin **Ordinul ministrului justiției nr.**

64/2022 - componența comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate constituite în cadrul birourilor de probațiune.

Urmează a fi reținut faptul că *Ordinul ministrului justiției nr. 44/2022* a venit cu un șir de prevederi care dezvoltă aspectul legat de componența comisiilor speciale, după cum urmează:

- „*Componența comisiilor speciale se stabilește prin ordinul ministrului justiției la propunerea directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor sau a directorului Inspectoratului Național de Probațiune, în funcție de tipul instituțiilor în cadrul cărora se constituie comisiile speciale.*” (pct. 4 din Regulament);

- „*Comisiile speciale din cadrul instituțiilor penitenciare sunt compuse din conducătorul instituției, care are calitatea de președinte, un consilier de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare, precum și alți 5 membri desemnați de către ministrul justiției la propunerea directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.*” (pct. 5 din Regulament);

- „*Comisiile speciale din cadrul birourilor de probațiune sunt compuse din conducătorul biroului, care are calitatea de președinte, un angajat din cadrul instituției penitenciare geografic apropiate biroului de probațiune, precum și alți 3 membri desemnați de către ministrul justiției la propunerea directorului Inspectoratului Național de Probațiune.*” (pct. 6 din Regulament);

- „*În componența fiecărei comisii speciale se desemnează 2 membri supleanți, dintre care unul este secretar supleant.*” (pct. 7 din Regulament);

- „*În calitate de membri ai comisiilor speciale din cadrul instituțiilor penitenciare se desemnează conducătorul subdiviziunii de evidență a deținuților, care are calitatea de secretar, psihologul instituției și juristul instituției.*” (pct. 8 din Regulament);

- „*În cazul lipsei temporare sau imposibilității de exercitare a obligațiilor de către membrul comisiei speciale, la lucrările comisiei speciale participă angajatul care asigură interimatul funcției sau exercită temporar atribuțiile de serviciu ale angajatului aflat în imposibilitate temporară de exercitare a obligațiilor sale de membru.*” (pct. 9 din Regulament).

La rândul său, prin *Ordinul ministrului justiției nr. 63/2022* s-a aprobat componența comisiilor speciale constituite în cadrul instituțiilor penitenciare, care îi include pe:

1. directorul instituției penitenciare – președinte al comisiei speciale;
2. șeful subdiviziunii evidență deținuți – secretar al comisiei speciale;
3. șeful subdiviziunii juridice;
4. șeful subdiviziunii siguranță și regim penitenciar;
5. șeful subdiviziunii reintegrare socială;
6. psihologul instituției penitenciare;
7. asistentul social al instituției penitenciare;
8. consilierul de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare, delegat de către șeful biroului de probațiune;
9. expertul psiholog judiciar, delegat de către directorul Centrului Național de Expertize Judiciare;

10. angajatul subdiviziunii evidență deținuți – secretar supleant al comisiei speciale;
11. angajatul subdiviziunii reintegrare socială – membru supleant al comisiei speciale.

Subsecvent, s-a stabilit că, în baza acestei liste, componența nominală a comisiilor speciale constituite în cadrul instituțiilor penitenciare urmează a fi aprobată prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.

În raport cu reglementările actuale aferente modalității de constituire a comisiilor speciale urmează a fi reținute următoarele aspecte, care impun intervenții de ajustare:

- cu toate că prevederile pct. 5 din *Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate*, aprobat prin OMJ nr. 44/2022, stabilesc un număr de 7 membri ai comisiei speciale instituite la instituției penitenciare (*conducătorul instituției, care are calitatea de președinte, un consilier de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare, precum și alți 5 membri desemnați de către ministrul justiției la propunerea directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor*), prin OMJ nr. 63/2022 a fost consacrată o componență a comisiei respective într-un număr mai extins (9 membri), considerându-se oportun a se include în cadrul comisiei speciale la nivelul instituției penitenciarului (pe lângă persoanele la pct. 5 și 8 din *Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate*) și pe reprezentantul subdiviziunii siguranță și regim penitenciar, reprezentantul subdiviziunii reintegrare socială, precum și asistentul social al instituției penitenciare. Prin urmare, pentru a se asigura o racordare dintre prevederile referitoare la componența comisiilor speciale în cadrul instituțiilor penitenciare, se impun un șir de ajustări în cuprinsul acestor ordine, care urmează a fi operate prin intermediul prezentului proiect.

- OMJ nr. 63/2022 prevede includerea în cadrul comisiilor speciale instituite la nivelul fiecărei instituții penitenciare (pe lângă funcționari din cadrul penitenciarului respectiv și a consilierului de probațiune) și a unui expert psiholog judiciar, delegat de către directorul Centrului Național de Expertize Judiciare. Întrucât prevederile care se refereau la implicarea expertului psiholog judiciar în procesul de examinare a candidaturilor condamnaților ce ar urma să beneficieze de amnistie au fost excluse din cadrul *Legii nr. 243/2021*, o ajustare corespunzătoare se impune în cuprinsul pct. 1 din OMJ nr. 63/2022.

- Sesizarea unei necorelări între prevederile pct. 7 și pct. 9 din *Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate*. Astfel, dacă pct. 7 stabilește că „7. În componența fiecărei comisii speciale se desemnează 2 membri supleanți, dintre care unul este secretar supleant.”, pct. 9 din *Regulament* prevede că „9. În cazul lipsei temporare sau imposibilității de exercitare a obligațiilor de către membrul comisiei speciale, la lucrările comisiei speciale participă angajatul care asigură interimatul funcției sau exercită temporar atribuțiile de serviciu ale angajatului aflat în imposibilitate temporară de exercitare a obligațiilor sale de membru.”. În contextul în care misiunea de bază a membrului supleant este anume aceea de a participa la ședința comisiei și de a exercita atribuțiile membrului care lipsește

temporar sau se află în imposibilitate de exercitare a atribuțiilor sale, nu este clară modalitatea în care cei 2 membri supleanți prevăzuți la pct. 7 se vor încadra în cerințele prevăzute de pct. 9 (sau, în situația în care se merge pe aplicarea directă a prevederii de la pct. 9, deja nu mai este clar rolul celor 2 supleanți prevăzuți la pct. 2 din Regulament).

Este necesar a se remarca că considerentele expuse cu referire la *Ordinul ministrului justiției nr. 63/2022* sunt aplicabile și cu referire la *Ordinul ministrului justiției nr. 64/2022*.

Reieșind din cele menționate, prin intermediul prezentului proiect se propune operarea unui șir de modificări în cuprinsul *OMJ nr. 44/2022*, cât și a *OMJ nr. 63/2022* și *OMJ nr. 64/2022*, care ar urma să redreseze carențele depistate.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin intermediul prezentului proiect se urmărește operarea unor modificări în următoarele acte:

➤ *Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate*, aprobat prin *Ordinul ministrului justiției nr. 44/2022*

1. oferirea unei redacții noi pentru **pct. 4** din Regulament, în conformitate cu care prin ordinul ministrului justiției va fi stabilită, în faza inițială, o structură-tip a comisiilor speciale, la propunerea directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor sau a directorului Inspectoratului Național de Probațiune, în funcție de tipul instituțiilor în cadrul cărora se constituie comisiile speciale. Componenta nominală a comisiilor speciale va fi aprobată prin ordinul ministrului justiției la propunerea directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor sau a directorului Inspectoratului Național de Probațiune, în conformitate cu structura-tip a comisiei speciale corespunzătoare.

2. La **pct. 5** din Regulament se propune revizuirea numărului de membri ai comisiilor speciale din cadrul instituțiilor penitenciare, modificându-se în acest sens cifra de 5 membri existenți (*alături de cei 2 membri enumerați expres - conducătorul instituției, care are calitatea de președinte și un consilier de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare*) cu 6 membri. Prin această modificare se va asigura corelarea deplină a prevederilor pct. 5 din Regulament cu prevederile pct. 1 din *Ordinul ministrului justiției nr. 63/2022*, astfel încât pe viitor comisiile speciale din cadrul instituțiilor penitenciare vor avea 8 membri, care vor fi reflectați în cadrul pct. 1 din *OMJ nr. 63/2022*.

3. Pentru a se soluționa problema necorelării dintre prevederile **pct. 7** și **9** din Regulament se propune operarea unor modificări în cuprinsul acestora, prin care:

- în cadrul **pct. 7** se va stabili că în componența fiecărei comisii speciale, conform ordinii și procedurii stabilite la pct. 4 – 6, se va desemna și câte un membru supleant pentru fiecare membru al comisiei speciale, dintre care unul este secretar supleant (spre deosebire de soluția actuală, care presupune desemnarea doar a 2 membri supleanți, dintre care unul este secretar supleant);

- în cadrul **pct. 9** se va stabili că în cazul lipsei temporare sau imposibilității de

exercitare a obligațiilor de către membrul comisiei speciale, la lucrările comisiei speciale participă supleantul acestuia.

➤ *Ordinul ministrului justiției nr. 63/2022 cu privire la aprobarea componenței comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate constituite în cadrul instituțiilor penitenciare (dar și a Ordinului ministrului justiției nr. 64/2022 cu privire la aprobarea componenței comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate constituite în cadrul birourilor de probațiune, pentru considerente similare cu cele avute în vedere în contextul modificării Ordinului ministrului justiției nr. 63/2022)*

1. Revizuirea **titlului** și prevederii de la **pct. 1**, prin care se va substitui cuvântul „*componența*” cu textul „*structura-tip*”, astfel încât să se asigure ralierea textului ordinului cu modificările propuse în cadrul pct. 4 din Regulamentul aprobat prin *Ordinul ministrului justiției nr. 44/2022*.

2. Operarea unor modificări în cuprinsul **pct. 1**, prin care se va revizui lista membrilor comisiilor speciale constituite în cadrul instituțiilor penitenciare, în sensul excluderii din cadrul acesteia a:

- expertului psiholog judiciar, delegat de către directorul Centrului Național de Expertize Judiciare;

- celor 2 membri supleanți actuali (*angajatul subdiviziunii evidență deținuți – secretar supleant al comisiei speciale și angajatul subdiviziunii reintegrare socială – membru supleant al comisiei speciale*).

3. Completarea ordinului cu **pct. 1¹**, care va reglementa situația membrilor supleanți în cadrul comisiilor speciale. Soluția propusă reiese din considerentul că fiecare membru de bază a comisiei va avea un supleant propriu pe viitor și presupune că membrii supleanți în cadrul comisiilor speciale urmează a fi desemnați din cadrul acelorași subdiviziuni interne a penitenciarului în care activează membrii pe care aceștia îi suplinesc. În cazul directorului instituției penitenciare supleantul acestuia în comisie va fi directorul adjunct al instituției penitenciare, iar în cazul consilierului de probațiune din cadrul biroului de probațiune din raza teritorială a instituției penitenciare – un alt consilier de probațiune delegat de către șeful biroului de probațiune respectiv.

4. Subsecvent modificărilor propuse anterior, se vine și cu o schimbare de paradigmă în reglementările referitoare la constituirea comisiilor speciale. Astfel, prin redacția nouă a **pct. 2** din Ordin se va stabili că în vederea instituirii comisiilor speciale la nivelul fiecărei instituții penitenciare, directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor va prezenta lista personalului prevăzut la pct. 1 și 1¹ către ministrul justiției, care aprobă prin ordin componența nominală a fiecărei comisii speciale.

Suplimentar la aceste modificări în cuprinsul celor două ordine menționate, prin intermediul **pct. 4** din proiect se va stabili că acesta va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Această derogare de la regula generală privind intrarea în vigoare a actelor normative peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (prevăzută la art. 56 alin. (1) din *Legea nr.*

100/2017 cu privire la actele normative) este justificată de faptul că prin intermediul acestui proiect se dorește asigurarea unui spor de claritate și eliminarea unor lacune/contradicții între actele normative vizate de modificări, fără a fi perturbată pe un termen lung activitatea comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În paralel cu soluția propusă în proiect, în mod practic poate fi examinată o singură opțiune alternativă și anume lipsa oricăror modificări în cadrul normativ actual, cu menținerea soluțiilor existente la moment (opțiunea zero).

Avantaje:

Nu sunt

Dezavantaje:

1. Menținerea unei situații când există contradicții exprese între mai multe acte normative care reglementează aspecte conexe unui subiect comun;
2. Riscul apariției unor situații de blocaj în activitatea comisiilor speciale cauzate de lipsa temporară sau imposibilitatea de exercitare a obligațiilor de către mai mulți membri ai comisiei speciale decât numărul de supleanți existenți la moment.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Nu este aplicabil.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Proiecte transmise

spre coordonare”) și pe platforma www.particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

În conformitate cu prevederile art. 36 alin. (5) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, expertiza anticorupție a proiectelor actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate este efectuată de către autorii proiectelor respective, în conformitate cu metodologia de efectuare a expertizei anticorupție.

Astfel, urmare a efectuării expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile respective, s-a ajuns la concluzia finală că în cuprinsul proiectului de act normativ nu au fost identificați careva factori sau riscuri de corupție.

8. Modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Ca urmare a aprobării proiectului dat nu va fi necesară operarea unor modificări în cuprinsul altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Urmare a operării modificărilor propuse prin intermediul prezentului proiect, destinatarii acestor prevederi normative vor recurge la aplicarea lor imediată, din momentul în care ele vor intra în vigoare, fiind însă necesară revocarea actelor emise de către directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor și directorul Inspectoratului Național de Probațiune în temeiul prevederilor actuale a pct. 2 din *Ordinul ministrului justiției nr. 63/2022* și a pct. 2 din *Ordinul ministrului justiției nr. 64/2022*, corespunzător, cu emiterea unor ordine corespunzătoare de către ministrul justiției.

Ministră

Veronica MIHAILOV-MORARU